

Tid til haven

Havetips uge 39

Af: Marianne Bachmann Andersen

Små paradisiske æbler

Der er ingen tvivl om, at vi er belønnet med ekstra mange frugter på de fleste træer i år. Det fine forår med optimal blomstring har sikret god bestøvning, og planterne kvitterer for en varm sommer med rigtig mange frugter. Sensommerens vejrskifte med mere nedbør har resulteret i flotte frugter på paradisæbletræerne, og det kan du få glæde af, hvis du koger saft af dem.

Sådan gør du

- Høst frugterne. Det kan være nødvendigt at klippe dem af, for de sidder ret godt fast. Frugterne er modne, når kernerne skifter farve til brun
- Rengør og skær evt. de største over
- Hæld lidt vand i en gryde og kog nu de mange små æbler til mos
- Når de er helt udkogte, hældes saften op i en saftpose eller et dørslag med tyndt klæde
- Lad saften trænge gennem klædet natten over
- Mål saften af og kom næsten lige så meget sukker ved (1 l til 1 kg sukker)
- Rør geleringsmiddel i saften
- Kog den igennem i ca. 10 – 15 min. mens du fjerner urenheder på overfladen
- Nu kan den klare væske hældes på rengjorte glas

Du kan med fordel plante frugttræer nu

Efteråret er som bekendt et rigtig godt tidspunkt at plante på. Jorden er fugtig og stadig så lun, at de nye rødder nemt kommer i gang med at vokse. Fordelen ved denne årstid er også, at du kan se, hvad du planter. Er det de kuglerunde gule frugter fra sorten 'Butterball', de lidt mindre særdeles dekorative røde runde frugter fra 'Brandkjær' eller de noget større æbler fra paradisæblesorten 'Hyslop'?

Tag i dit havecenter eller planteskole og se endnu flere forskellige sorter. Paradisæbletræer har den smukkeste blomstring hvert forår, bliver et mellemhøjt træ og efter frugtsætningen omdannes det mørkegrønne løv til en flot gyldent krone i din have.

Et godt nøddeår

Falder snakken på høst i haven, så er dem med valnøddetræer spændt hårdt for. De store gamle valnøddetræer smider nemlig kilovis af lækre nødder mod jorden i disse uger. Nødderne skal selvfølgelig samles op og gemmes til hele vinteren. Er man heldig at valnødden dumper ned uden den grønne skal er det let nok, men ofte falder hele molevitten ned på én gang. Skallen farver kraftigt, så sørg for at høste i tøj, der må blive plettet. Fjern de bløde skaller og vask dem eventuelt i en spand med lunt vand.

Opbevaring

Urenheder på ydersiden af skallen udvikler sig hurtigt til skimmel. Et anerkendt råd er at bade de rengjorte valnødder i en opvaskebalje med lunt vand tilsat ½ dl atamon. Her må de højst være i fem minutter inden de tages op og tørres på en rist. Opbevar de rengjorte valnødder køligt og tørt. Er man ikke tilhænger af at bruge atamon, så kan man lægge nødderne i kasser med netbund i ét lag så der er godt luftskifte. Tilse nødderne og fjern de mugne, så smitte undgås.

Plant nu

Du kan sagtens plante valnødder og høste frugter efter få år. Det er nemlig sådan, at de podede valnøddesorter er så "gamle" at de blomstrer og sætter frugter allerede 3 – 4 år efter podningen. Da træet ofte er to år gammelt, når du køber det, så varer det ikke længe før du kan høste dine egne valnødder. Plant gerne her i efteråret – så er du allerede foran!

'Broadview'

En sort med mere kompakt vækst end den almindelig valnød, men bliver stadig et stort træ. Frugterne er større og udbyttet stabilt. Får frugter allerede efter 1 – 2 år.

'Buccaneer'

Denne sort får meget store frugter. Får mange grene i kronen, der med årene bliver bred. Får frugter allerede efter 1 – 2 år.

Beskæring

Valnødder hører til gruppen af planter, der er "blødere". Det vil sige at de, ved beskæring, har svært ved at lukke deres sår. Tidspunktet for beskæring skal derfor være mens træet er i vækst og bedre kan kompensere for "blødningen".

FACEBOOK statements eller små hurtige beskeder

I drivhuset skal døre og vinduer åbnes og lukkes hver dag. Nætterne er nu så kolde, at det hjælper modningen af de sidste tomater, hvis du holder på varmen lidt længere. Klip også gerne toppen af planterne, så bruger de deres energi på modningen

Chiliplanterne kan godt overvintres, så det er nu du skal sørge for at undgå gråskimmel på blade og frugter. Sørg for at de står luftigt så gråskimlen ikke får så gode muligheder for at trives

Ukrudtet vokser helt vildt! Meget af det når også at danne blomst og frø som bidrager til dit fremtidige ukrudtstryk. Sørg for at få det luget bort nu

Køkkenhavens mange grøntsager står klar til høst, og har du ikke allerede spist dine kartofler, så grav resten op og læg aviser eller andet lystæt materiale over dem, så de ikke bliver grønne

Studs bøgehækkens sensommerskud, så hækken står flot hele vinteren

Ryd op i gamle projekter – efteråret er et godt tidspunkt til at få gjort alt det, som du sprang over, da vejret blev for varmt. Måske havde du planer om at få fjernet en gammel udtjent hæk, frugtbuskene blev aldrig beskåret eller spredningen af akelejer i staudebedet tog overhånd

Snart kan du plante de barrodede planter. Allerede nu kan du bestille dine hækplanter i dit havecenter. Planterne findes i flere kvaliteter, så spørg endelig din gartner til råds, så du får plantet størrelsen, som du forventer

Mangler du sentblomstrende stauder i dine bede? Lige nu blomstrer sølvlys, asters, høstanemoner, høstflok, pileurt, gul solhat, purpursolhat og storekenæb 'Rozanne', og det vil de gøre længe endnu

Tjek dine havemøbler. Trænger de til maling, så er september en god måned at gøre det i

"Kålhydrater" er det nye "sorte" og har du også stor succes med kål i din have, så skal du huske at høste og spise de sunde grøntsager